

Nr 13

*Bevillningsutskottets betänkande i anledning av väckta motioner
angående avdrag vid beskattningen för fördyrade lev-
nadskostnader.*

(2:a avd.)

I de inom riksdagen väckta, till bevillningsutskottet hänvisade likalydande motionerna I: 116 av herr *Dahl m. fl.* och II: 138 av herr *Gustafsson i Uddevalla m. fl.*, har hemställts, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om en utredning i motionernas syfte.

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för det i motionerna framförda yrkandet, får utskottet, i den mån redogörelse härför ej lämnas i det följande, hänvisa till motionen II: 138.

Enligt punkt 3 av anvisningarna till 33 § kommunalskattelagen äger skattskyldig, som i sin tjänst verkställt resor utom den vanliga verksamhetsorten, rätt att åtnjuta avdrag icke blott för kostnaden för själva resan utan jämväl för den ökning i levnadskostnaden, som den skattskyldige kan ha fått vidkännas på grund av att han vistats utom sin vanliga verksamhetsort, såsom för hotellrum, ökad kostnad för föda o. s. v. Avdrag för ökade levnadskostnader är däremot icke medgivet enbart på den grund, att den skattskyldige har sitt arbete på annan ort än den, där han har sin bostad. Har den skattskyldige bosatt sig på annan ort än den, där han har tjänst eller anställning, eller antagit arbete, som skall utföras på annan ort än den, där han är bosatt, är avdrag i regel icke medgivet. Avdrag medges dock för det fall, att anställningen avser endast en kortare tid eller skall bedrivas å flera olika platser eller det av annan anledning icke skäligen kan ifrågasättas, att den skattskyldige skall avflytta till den ort, där arbetet skall utföras.

I praxis (regeringsrättens årsbok 1957 ref. 24) har skattskyldig ansetts icke kunna erhålla avdrag för fördyrade levnadskostnader som orsakats av att han ej kunnat erhålla familjebostad å ny anställningsort.

Av innehållet i de föreliggande motionerna må här återges följande.

Motionärerna framhåller att med den tolkning, som återgivna bestämmelser givits i praxis, avdrag inte kan medges i det fall, att den skattskyldige varit *nödsakad* att ta anställning utom hemorten och hyrt möblerat

rum på arbetsorten under det att den övriga familjen bott kvar i dess tidigare gemensamma bostad. Detta förhållande kan medföra åtskilliga olägenheter för såväl samhället som den enskilde. Genom svårigheten att i expanderande tätorter, där i allmänhet arbetstillfällen erbjuds, erhålla familjebostad, tvingas åtskilliga, som saknar möjlighet att dagligen färdas mellan bostads- och arbetsorterna, att hyra möblerade rum eller liknande. Det synes motionärerna orimligt, att avdrag för sådan fördyrad levnadskostnad icke skall vara avdragsgill vid beskattningen. Nuvarande bestämmelser motverkar i hög grad den rörlighet på arbetsmarknaden, som ur många synpunkter kan vara önskvärd. Särskilt en löntagare i medelåldern med familj drar sig i det längsta för att söka arbete på en annan ort, när han av olika skäl icke anser sig kunna byta bostadsort och ej heller kan åtnjuta avdrag för fördyrade levnadskostnader. Ett allmänt önskemål är också att om inte hindra så i varje fall fördröja folkomflyttningar. Motionärerna säger sig emellertid vara medvetna om att ett helt avskaffande av nuvarande restriktiva bestämmelser skulle kunna leda till missbruk genom att personer för att tillgodogöra sig ekonomiska fördelar i form av lägre skatt skulle vägra flytta till »arbetsorten» där måhända skatteläget är högre. En liberalisering skulle dock kunna ske genom att riksskattenämnden och prövningsnämnderna bemyndigades lämna taxeringsnämnderna medgivanden att tillämpa särskilda avdrag för fördyrade levnadskostnader av ovan berörd karaktär för personer, som från kommuner med undersysselsättning tvingas söka arbete på annan ort och har familjen boende kvar på den förstnämnda platsen.

Enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 5 juni 1959 har tillkallats sakkunniga för att verkställa en översyn av bestämmelserna om beskattning av inkomst av tjänst (lönebeskattningsutredningen). I direktiven för utredningen anföres bl. a. följande.

Vid 1956 års riksdag har bevillningsutskottet i anledning av motioner uttalat sig för en översyn av bestämmelserna om beskattning av traktamenten. Därvid borde, framhölls det, tas under övervägande om man inte kunde åstadkomma ökad likställighet i beskattningshänseende mellan de i olika tjänster utgående traktamentena. Även riksskattenämnden har ifrågasatt om icke denna fråga borde närmare utredas.

Traktamenten eller liknande ersättningar kan också förekomma, om en gift anställd vid förflyttning till tjänst på annan ort inte omedelbart kan skaffa sig ny familjebostad utan nödgas leva skild från familjen. Ersättningar av detta slag är skattefria i den mån de utbetalas av staten. Däremot har regeringsrätten i ett år 1957 avgjort plenimål icke medgivit avdrag för fördyrade levnadsomkostnader i ett likartat fall där den anställde haft enskild tjänst.

Utskottet

I förevarande motioner har aktualiserats frågan om avdrag för den fördyring av levnadskostnaderna, som kan uppkomma därigenom att gift skattskyldig vid förflyttning till tjänst å annan ort på grund av bostadsbrist eller

annan orsak inte kan skaffa sig ny familjebostad på den nya anställningsorten utan nödgas bo skild från familjen. Denna fråga torde, som framgår av den föregående redogörelsen, komma att behandlas av lönebeskattningsutredningen i samband med utredningen av frågan om beskattningen av traktamentsersättningar. Därmed får syftet med motionerna anses vara tillgodosett, varför desamma icke bör föranleda någon vidare riksdagens åtgärd.

Under återopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa, att de likalydande motionerna I: 116 av herr Dahl m. fl. och II: 138 av herr Gustafsson i Uddevalla m. fl. angående avdrag vid beskattningen för fördyrade levnadskostnader måtte, i den mån de icke kan anses besvarade genom vad utskottet ovan anført, av riksdagen lämnas utan åtgärd.

Stockholm den 18 februari 1960

På bevillningsutskottets vägnar:

JOHN ERICSSON

Närvarande:

från första kammaren: herrar John Ericsson, Hagberg, Einar Eriksson, Spetz, Jansson, Gustaf Elofsson, fröken Ranmark, herrar Söderquist, Torsten Mattsson och Tage Johansson; samt

från andra kammaren: herrar Brandt i Aspabruk, Nilsson i Svalöv, Allard, Magnusson i Borås, Wiklund, Gustafson i Göteborg, fru Eriksson i Stockholm, herrar Andersson i Essvik, Rydén och Antonsson.